

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Polemik mod Heiberg

Citation: Kierkegaard, Søren: "Polemik mod Heiberg", i Kierkegaard, Søren: *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 15*, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2012 , s. 3. Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-pmh-txt-shoot-idd6c5ab94-c6bc-40d4-981b-149536b1356b.pdf> (tilgået 13. juli 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 15

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.
[Læs CC0-erklæringen](#)

Min kjære Læser!

»Gjentagelsen« var ubetydelig, uden al filosofisk Prætension, en snurrig lille Bog, henkastet som et Bizarrerie, og besynderligt nok skrevet saaledes, at Kjætteerne om muligen ikke skulde kunne forstaae den. Var Bogen imidlertid snurrig, saa er dens Skjebne endnu snurrigere. Himlen og Prof. Heiberg maa vide, under hvilken Stjerne jeg har skrevet og udgivet den. Det er som Hexerie, saaledes er Alt forandret. Ved Hjælp af Professorens Berigtigelse vil nu Enhver kunde forstaae den. Den Eneste der ikke kan det er mig, Forfatteren, og Dig, hvem jeg tillod mig at besvære med hiint forklarende Brev. Dog er det bedre, at dette skeer saaledes, og at jeg opfordrer Dig dertil og selv priser Styrelsen, hvem jeg næst Prof. H. har at takke for, at Alt blev vendt til det Gode. Saaledes som jeg havde tænkt mig det, var det Hele en Ubetydelighed, lidt Spørg og Alvor mellemhverandre, bestemt for Dig, og saavidt muligt bestemt til ikke at paaagtes af Andre. Nu derimod er Alt vendt til det Gode for Menneskeheden og Bogen har endog faaet lidt Betydning, iagttaget fra Videnskabelighedens ophøiede Observatorium. Saa glæd Dig da med mig, thi ogsaa dette, har jo ikke blot sin skjønne men ogsaa sin fornøielige Side.

Mere kan jeg ikke forlange af Dig. Min øvrige Glæde vil Du ikke saaledes kunde dele med mig. Man har haft Exempel paa, at en Mand, der vandt den store Gevinst i Lotteriet, gik fra Forstanden af Glæde over sin Lykke. Saaledes gik det mig, da jeg saa nogle af mine Tanker indkaldte af Literaturens Rector Magnificus af ham berigtigede et encomio publico ornati; da jeg saa mit Navn indtegnet, om ikke i Livsens Bog, saa dog i den forgyldte Nytaarsgave; saa mig citeret som Den, der vel ikke ganske havde sagt noget »meget smukt og træffende«, men dog næstendeels havde sagt det.

Sindssvaghed har den samme Egenskab som Døden, den løser op for et Menneske, forklarer hans Væsen i en høitidelig Fryd, gjør ham ubeskrivelig lykkelig, saaledes som jeg nu er bleven det. Hvis Du kunde see mig, som i en Dands, i et lyrisk overvættes Hopsasa veed jeg neppe, hvad Fod jeg vil staae paa, og forsaa vidt jeg et Øieblik forbliver hvilende i en svævende Stilling, da smiler jeg saligt hen for mig, nynnende Slutningen af en bekjendt Folkevise: Hurra for Dig og mig siger jeg, den Dag forglemmes aldrig, nei Hurra for Dig og mig siger jeg, den Dag forglemmes aldrig. Saa dum er jeg nemlig ikke, at jeg ikke skulde kunne blive glad af Glæde. Og dette var jo dog det Eneste, der kunde være til Hinder for min Glæde. Siger ikke Basil, at Figaro er dum, da han ikke kan indsee, at Hr Grevens Forhold til Susanne kan være ham til en uberegnelig Fordeel, hvilken netop er at sammenligne med den en Forfatter kan have, naar en høitstaaende Mand kaster sit Øie paa hans ubetydelige og fordringsløse Tanker og lover dem, ved et skjødsløst og noget vidtløftigt Forhold til sig at blive noget Stort i Verden.

Forsaa vidt Forstanden og med den Tvivlen en enkelt Gang vender tilbage, faaer den dog aldrig Magt over mig. Ifører Tvivlen sig denne Skikkelse: om det dog ikke skulde være muligt, at Professoren ikke havde faaet Tid at læse Bogen heelt ud,« da svarer jeg den smilende: denne Antagelse vilde jo være mod al Analogie, da enhver Analogie, hentet fra Forholdet til en meget stor Bog, Intet beviser med Hensyn til en meget lille Bog. - Yttrer Tvivlen sig saaledes: om det dog ikke skulde være muligt, at Professoren trods al sin filosofiske Viden og sit systematiske Omfang, dog i Forhold til enkelte Problemer især de religieuse, manglede, ikke den fornødne Hurtighed til at forklare, men den ønskelige Langsomhed til at forstaae Vanskelighederne, inden man forklarede dem, da seirer dog letteligen Galskaben. Min Tro paa Prof. Heibergs filosofiske Præstation er urokket, han har endnu aldrig skuffet min Forventning. Man prise Ingen lykkelig før han er død; men man sige heller ei om Nogen, at han i en eller anden Retning har skuffet Forventningen, saa længe han lever og ikke har præsteret Noget i denne Retning. Desuden har Hr Prof: jo netop ved denne Leilighed gjort et Vidunder. Idet han har forklaret Gjentagelsen, har han tillige kunstnerisk anskueliggjort Gjentagelsen, da i hans Fremstilling det »Mere, man i Aandens Rige vil see i Gjentagelsen, det Mere der næsten ophæver denne som saadan«, bliver tydeligt i Forhold til hvad enhver theologisk Studerende ved Kjøbenhavns Universitet og enhver i Philosophien ikke aldeles Ukyndig vidste iforveien. At Gjentagelsen ikke blot er for Contemplationen, men at den er Frihedens Opgave, at den betyder Friheden selv, Bevidsthedens anden Potens, at den er Metaphysikens Interesse, og tillige den Interesse paa hvilken Metaphysikens strander, Løsnet i enhver ethisk Anskuelse, conditio sine qua non for ethvert dogmatisk Problem, at den sande Gjentagelse er Evigheden, medens Gjentagelsen dog (ved at forfølges psykologisk saa langt, at den forsvinder for Psychologien som transcendent, som en religiøs Bevægelse i Kraft af det Absurde, der indtræder, naar man er kommen til det Vidunderliges Grændse) saasart Problemet stilles dogmatisk vil komme til at betyde Forsoningen, hvilken ligesaa lidet som en religiøs Bevægelse, der endog blot er dialektisk i Retning af Skjebne og Forsyn, lader sig bestemme ved den fra Immanentsen hentede Mediation - Alt Dette og alt Deslige, min kjære Læser, er Misforstaaelser, som kun Den kan falde paa, der ikke var vidende om den Fremstilling af Gjentagelsen som skyldes Prof. H. og som er ligesaa dybsindig som original. Efterhaanden som jeg gjør mig dette tydeligt, flygter Forstanden bort og Tvivlen. Frister den mig mere, da har jeg endnu et Middel, jeg slaaer den med en Auctoritet. Har Hr Professorens Fremstilling ikke ogsaa for den undrende Grosserer Nathansons forbausede Tanke viist sig at være dybsindig og klar? Og Nathanson han er Manden, der forstaaer sig paa Videnskabelighed, der kan, at jeg skal tillade mig en Hentydning til Tidens frelsende Videnskab, beregne Forskjellen mellem den apparente og den virkelige Pol Høide. Og Gross. Nathanson har ikke sagt det i et letsindigt Øieblik, men paa en Tid, da den litteraire og critiske Deel af hans Blad lyser i Herligheds Afglands af hans dybe, stille, høitidelige Jule-Glæde over den danske Literatur, der

udbreder en Festlighed over Alt hvad han i disse Dage siger i Bladet, der trods sin høie Alvor, dog er ligesaa elegant og nitid som alt det Elegante og Nitide, han taler om.

Min kjære Læser! Naar en Bog ikke er større end »Gjentagelsen« saa har man ganske ubekymret sin Fornøielse af dens eventyrlige Skjebne, ligesom et Barn har af at lade et Stykke Papiir flyve ud af Vinduet og nu at see, hvorhen Vinden vil føre det. Saasnart jeg derfor faaer Lyst og Leilighed igjen da skikker jeg en lignende ud, om muligt endnu snurrigere. Jeg overlader den til Skjebnen og skal altid takke denne, hvis det maa gjentage sig hvad der skete dennegang, at der gaaer saa lang Tid hen, at Du kan faae Tid til i al Ro og Mag at fornøie Dig over, den snurrige Ubetydelighed, og at saa Comedien kommer bag efter, Forvandlingen, hvorved den bliver vigtig ved at komme med i Prof. Heibergs Betydningsfuldhed.

Din Const. Const: